

**STA OP TEGEN
PESTEN!**

ANTI-PEST PROTOCOL SPCO GROENE HART SCHOLEN

ONDERDEEL VAN PLAN SOCIALE VEILIGHEID SPCO SCHOLEN

CHRISTELIJKE BASISCHOOL

MARGRIET

PESTEN

Pesten is het gedrag waarbij iemand herhaald en gedurende langere tijd door anderen bejegend wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden.

Het betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht en/of kracht om anderen die zich niet of moeilijk kunnen verweren pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. Dit kan variëren van woordgrapjes en steeds terugkerende kleine pesterijen tot echte bedreigingen, afpersing en structureel lichamelijk geweld.

PLAGEN OF PESTEN?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Bij plagen is er geen slachtofferrol en beide partijen zijn even sterk. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Bij pesten is het ene kind of de kinderen sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Anderen kijken tegen het sterkere kind of de groep kinderen op. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

PLAGEN	PESTEN
Gebeurt af en toe	Gebeurt vaak over een lange periode
Iedereen is gelijk. Eerst plaagt de één en dan plaagt de ander weer	Eén of meer kinderen speelt/spelen de baas
Het gaat heen en weer	Gaat altijd één kant op met vaak hetzelfde slachtoffer
Gelijke positie	Ongelijke positie
Je kunt zeggen als het niet meer leuk is	Het is moeilijk of niet te stoppen
Voor iedereen is het acceptabel	Voor de één is het leuk maar voor de ander niet

ONLINE PESTEN

Pesten is niet iets dat alleen in 'real life' voor komt. Veel pestgedrag speelt zich af online.

Op de digitale snelweg is een ongeremdheid in wat je wel en niet zegt. Bovendien is anonimiteit soms een stimulans vervelende geintjes uit te halen. Je kunt iemand een dreigmailtje sturen zonder dat de ontvanger weet wie de afzender is. De effecten van cyberpesten zijn erger voor kinderen. Door het gebrek aan face to face

SEO METHODE

De Margrietschool werkt met het programma Leefstijl voor primair onderwijs. Daarmee wordt structureel en preventief aandacht gegeven aan sociaal-emotionele vaardigheden in de groep. Met behulp van het lesmateriaal van Leefstijl stimuleren we kinderen zich te ontwikkelen tot sociaal vaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. Voor meer informatie zie ook www.leefstijl.nl

Het creëren van een veilig en positief schoolklimaat vraagt om meer dan het werken met een programma. De Margrietschool kiest met SWPBS (schoolwide positive behaviour support) voor een manier van werken die overal in terug komt. SWPBS is waardengedreven. Bij de Margrietschool staan de waarden 'veiligheid', 'verantwoordelijkheid' en 'plezier' centraal. Adequaat gedrag is van daaruit aan te leren en door positieve bekrachtiging van gewenst gedrag creëren we een positief en veilig schoolklimaat. In samenwerking met KMN Kind en Co (BSO/peutergroep) geven we hier vorm en inhoud aan.

De erkenningscommissie van de databank effectieve jeugdinterventies heeft laten weten dat SWPBS is erkend als goed onderbouwd. Het NJI heeft Pestpreventie vanuit SWPBS geselecteerd als een van de dertien kansrijke anti-pestprogramma's die in Nederland beschikbaar zijn. Voor meer informatie zie ook www.swpbs.nl

De sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen volgen we met behulp van KIJK en ZIEN.

SCHOOLREGELS

Het werken volgens de principes van PBS zorgt ervoor dat schoolregels gezamenlijk geformuleerd worden als 'gedragsverwachting'. De waarden en gedragsverwachtingen zijn zichtbaar en merkbaar aanwezig in de school. In de afbeelding de algemene gedragsverwachtingen. Deze kunnen per ruimte/locatie/situatie worden uitgewerkt en nader geconcretiseerd in specifieke gedragsverwachtingen.

 VEILIGHEID	 VERANTWOORDELIJKHEID	 PLEZIER
Je gedraagt je veilig op de Margrietschool als: Je rustig loopt Je je handen en je voeten bij jezelf houdt Je met woorden zoekt naar oplossingen Je mag zijn wie je bent	Je gedraagt je verantwoordelijk op de Margrietschool als: Je de ander accepteert zoals hij/zij is Je doet wat er van je verwacht wordt Je de materialen gebruikt waarvoor ze bedoeld zijn Je je aan de gemaakte afspraken houdt	Je hebt plezier op de Margrietschool als: Je aardig bent voor elkaar Je aandacht hebt voor de ander Je eerlijk bent Je samen zorgt voor een goede sfeer

CONFLICTOPLOSSING

Het omgaan met conflicten is onderdeel van de methode 'Leefstijl'.

ZORGBELEID

Preventief beleid ten aanzien van pesten ziet de Margrietschool als een uiterst belangrijk onderdeel van het reguliere zorgbeleid. In de 'Margriet Trainingen' is voorzien in een aanbod 'SOVA-training', 'faalangstreductietraining' en ook is daarin een 'groepsgerichte interventie' opgenomen waarin de acties bij

- hebben ook geen vertrouwen meer in volwassenen; de leerkracht, degene in de klas die in de ogen van leerlingen de wijsheid in pacht heeft, heeft het pesten niet gestopt en geeft daarmee het signaal af dat pesten geaccepteerd wordt. Dat is voor de leerling opnieuw een bevestiging van de gedachte dat hij of zij niet goed genoeg is en er niet bij hoort;
- kunnen als afweermechanisme zelf gaan pesten.

VIJF SPOREN AANPAK

De 'Vijf sporen aanpak' is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders/verzorgers, de klas- of groepsleden en de school of het kindercentrum. De Vijf sporen aanpak is bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer, die al sinds de jaren tachtig aandacht vraagt voor pesten.

SPOOR 1: HET GEPEPSTE KIND STEUNEN

Dat wil zeggen:

- luisteren naar wat er gebeurd is;
- het probleem van het kind serieus nemen met het kind overleggen over mogelijke oplossingen;
- samen met het kind werken aan die oplossingen ;
- eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining);
- zorgen voor vervolgesprekken.

SPOOR 2: DE PESTER STEUNEN

Dat wil zeggen:

- met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent;
- het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren;
- zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als pedagogisch medewerker (of leerkracht) daaraan gaat doen;
- grenzen stellen en die consequent handhaven;
- het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden;
- zorgen voor vervolgesprekken.

SPOOR 3: DE OUDERS VAN HET GEPESTE KIND EN DE OUDERS VAN DE PESTER STEUNEN

Dat wil zeggen:

- ouders die zich zorgen maken serieus nemen;
- ouders informeren over pestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen;
- met ouders overleggen over manieren om pestsituaties aan te pakken;
- zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Na één week vindt de eerste evaluatie in de vorm van een kort gesprek met betrokken kinderen plaats. Er worden oplossingsgerichte afspraken gemaakt. Leerkracht observeert het afgesproken gedrag nauwkeurig.

Wanneer het pesten is gestopt maakt de leerkracht afspraken met het kind, zodat het kind op een veilige manier, ook in de komende tijd, kan aangeven als er weer gepest wordt. De leerkracht houdt periodiek gesprekken met het kind over diens gevoel van veiligheid en plek in de groep.

NB. Als de veiligheid in het geding is wordt direct actie ondernomen door de school:

Bij onacceptabel grensoverschrijdend gedrag wordt de leerling tijdelijk uit de groep geplaatst met als doel de veiligheid voor de groep te garanderen. Dit is tevens een duidelijk signaal dat het ongewenste gedrag niet wordt geaccepteerd in school. Dit lik-op-stuk beleid noemen we een interne time-out. De leerling krijgt werk in een andere groep of in de ib/directiekamer met toezicht. Ouders worden hiervan dezelfde dag nog op de hoogte gebracht.

Vanaf deze stap wordt de sporenaanpak ingezet.

Stap 3

Indien het vermoeden van pesten aanwezig is, stelt de leerkracht de zorgcoördinator en directeur op de hoogte. De ouders van het gepeste kind en het pestende kind worden geïnformeerd (zie spoor 1 en 2). Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de oplossingsgerichte afspraken die er met de kinderen zijn gemaakt. Er wordt een (vervolg-) afspraak gemaakt.

Stap 4

Na een week:

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht schat in wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de oplossingsgerichte afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven en indien van toepassing bijstellen; de leerkracht observeert het gedrag en evalueert dat in een volgend gesprek na twee weken. Dit gesprek is gericht op het positief behaalde resultaat.

Zo nee: analyse opstellen in de vorm van beknopte aantekeningen in ParnasSys. Benoemen waardoor het gewenste resultaat nog niet behaald is. Leerkracht overlegt met zorgcoördinator/directeur. Het College van Bestuur wordt pro forma geïnformeerd. Er wordt een kindplan opgesteld voor de komende twee weken. Hierin staat beschreven op welke wijze er steun wordt gegeven aan het kind dat gepest wordt, er begeleiding wordt gegeven aan het kind dat pest, hoe de middengroep betrokken wordt bij dit pestprobleem en wat de consequenties zijn bij grensoverschrijdend gedrag (spoor 4.) Dit doen we volgens de oplossingsgerichte methodiek. Leerkracht gaat met ouders pester en gepeste leerling in gesprek. (Inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Ouders worden gesteund en betrokken bij de oplossing (spoor 3).

Leerkracht/ zorgcoördinator bespreekt het kindplan met pester en gepeste leerling.

Team wordt hiervan op de hoogte gebracht.

NB Bij het opstellen van een plan kan gebruik gemaakt worden van de groepsgerichte interventie zoals opgenomen in het zorgbeleid van de Margrietschool.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan zorgcoördinator, ouders en directeur. Zijn de effecten positief: dan het goede gedrag belonen en blijvend stimuleren.

begrijpen. Slachtoffers kunnen iets als pesten voelen wat andere leerlingen niet zien of niet als pesten beschouwen. Daders zullen niet zo graag zelf vertellen dat ze pesten. Als pesten stiekem gebeurt, kunnen andere kinderen in de klas dat moeilijk zien. Dat is vooral bij cyberpesten het geval.

Informatie afkomstig van andere personen, ouders of docenten, is minder betrouwbaar dan die van kinderen zelf of van medeleerlingen, maar soms kunnen ze wel signalen opvangen die erop wijzen dat een kind slachtoffer is van pesten. Als in de praktijk (op school) uitgezocht moet worden of individuele kinderen gepest worden, is het aan te raden om informatie van verschillende kanten in te winnen.

Een derde methode tot slot is een netwerkbenadering waarbij met specifieke vragen informatie wordt verkregen over het pestnetwerk: 1) Door wie word je gepest?, 2) Wie gaan altijd meedoen als iemand jou begint te pesten? (assistenten), 3) Wie zijn er altijd bij als je wordt gepest? (dat ze toekijken of gaan lachen) (versterkers), 4) Wie helpen jou als je wordt gepest? (verdedigers).

- In de wet Sociale Veiligheid is een monitor voor het meten van de veiligheid van de leerlingen verplicht. De vragen zijn februari 2016 aangegeven door de PO raad (zie bijlage).

Er is nog te weinig onderzoek gedaan naar de invloed van demografische factoren of van omgevingsfactoren op de effectiviteit van anti-pestprogramma's. De invloed van leeftijd van de leerling op de effectiviteit van anti-pestprogramma's lijkt het meeste onderzocht. De beschikbare resultaten zijn tegenstrijdig, waardoor geen eenduidige conclusie kan worden getrokken. Een nieuwe vorm van pesten is digitaal pesten. Hoewel er steeds meer aandacht voor deze vorm van pesten is, zijn er nog weinig specifieke interventies voor ontwikkeld. Mogelijk is het niet nodig aparte interventies te ontwikkelen, maar kan dit geïntegreerd worden in bestaande interventies.

- Het is belangrijk om jaarlijks onderdelen van het Anti-Pestprotocol te bespreken in het team. Hiermee wordt het plan levend gehouden en kan de aansluiting met actuele kennis en onderzoek worden gemaakt.

LEERLINGVOLGSYSTEEM SOCIALE VEILIGHEID

De wet Sociale Veiligheid stelt dat de school de sociale veiligheid en het welzijn van haar leerlingen moet volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

Monitoren:

Jaarlijks wordt bij de Margrietschool de leerlingenmonitor afgenomen zoals door de PO-raad gepubliceerd in mijn.vensters (scholenopdekaart).

Verder volgt de Margrietschool de sociale ontwikkeling van kinderen middels KIJK! in de onderbouw en ZIEN! In de hogere groepen. Dit is in ParnasSys gekoppeld aan het leerlingdossier en het groepsoverzicht zodat dit volgsysteem geïntegreerd is en in relatie gezien kan worden tot andere aspecten van de ontwikkeling van leerlingen. Waar mogelijk wordt input van leerlingen en ouders betrokken. Zo wordt de sociale ontwikkeling vanuit verschillende perspectieven gezien.

Zonodig bespreekt de leerkracht de uitkomsten van de vragenlijsten met de zorgcoördinator en/of anti-pestcoördinator en kan er een plan van aanpak worden opgesteld.

De oudergesprekken in het najaar staan voornamelijk in het teken van het bespreken van de uitkomsten van de vragenlijsten.

Het is aan de klager zelf om de volgorde van deze stappen te bepalen. Een klager kan zich laten begeleiden door een van de externe vertrouwenspersonen verbonden aan de SPCO. Deze begeleidt de klager en verwijst zo nodig naar de juiste instanties.

Als het niet lukt een klacht intern op te lossen, kunt u de klacht extern neerleggen bij de Landelijke Klachtencommissie waarbij de SPCO Groene Hart is aangesloten. Daarbij kan de klager zich eveneens laten bijstaan door een van de vertrouwenspersonen.

VERTROUWENSPERSONEN SPCO GROENE HART

Via deze link vindt u de vertrouwenspersonen van SPCO Groene Hart:

<http://www.spc.nl/Vertrouwenspersonen?parentId=112>

Landelijke klachtencommissie voor het Christelijk onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag
Tel: (070) 386 16 97
Fax: (070) 302 08 36
E-mail: info@klachtencommissie.org

INFORMATIE OVER PESTEN

<http://www.schoolenveiligheid.nl/>

<http://www.pestweb.nl/>

[http://kinderen.moed.nl/pesten/informatie over pesten/](http://kinderen.moed.nl/pesten/informatie%20over%20pesten/)

<http://www.ppsw.rug.nl/~veenstra/CV/PublickeSamenvattingCommissieVeenstra.pdf>

[http://www.nji.nl/nl/Watwerkt Pesten.pdf](http://www.nji.nl/nl/Watwerkt_Pesten.pdf)

<http://www.posicom.nl/tips/39-tips-over-pesten/149-mieke-van-stigt-socioloog-a-pedagoog-over-pesten>

<http://www.dekinderombudsman.nl/ul/cms/fck-uploaded/2013%20Planvanaanpaktegenpesten.pdf>

Boek: Oplossingsgerichte vragen Handboek oplossingsgerichte gespreksvoering Frederike Bannink

<http://www.swpbs.nl>

<http://www.leefstijl.nl>

17 Ik had last van schoppen, slaan of andere handtastelijkheden.

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

18 Ik ben bang voor andere kinderen.

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19 De juf of meester helpt mij bij het oplossen van ruzies.

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Voorbeeld:

Ik vind de lessen leuk op school:

Als je de lessen **heel erg leuk** vindt kies je ++

Als je de lessen **wel leuk** vindt kies je +

Als je de lessen **niet leuk** vindt kies je -

Als je de lessen **helemaal niet leuk** vindt kies je - -